

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 1. De Luxuria in communi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

LIBER XXXIII
SEXTVM ET NONVM
DECALOGI PRÆCEPTVM.

IEBAT Hippocrates lib. de nat. mulier.

Oportet autem, eum qui hæc rectè tractare velit, (hoc est de infirmitatibus fæminarum agere) primùm ex Diis ordiri. Difficilis planè tractatio spirituales corrupta natura infirmitates recensere, ita ut nihil ad documentum desideres, & auris pia puritas non ledatur: unde à cælesti Numine profusis precibus opus est ordiamur. Sed Plinianum illud vulgare tibi & mihi sit in solatium. Aliquando ex stercore gemmas erui, & aurum in luto inueniri. Habetur hoc præceptum Exo. 20. Non mœchaberis. Quo prohibetur, non solum adulterium viri, quod propriè Mœchia dicitur, sed etiam fæmina, & quicumque alius actus illicitus ad rem veneream, ac voluptatem libidinis spectans. Ad id etiam reducitur Nonum Præceptum de non concupiscenda uxore, aut marito alieno. Nam quando obiectum prohibetur, quod de se malum est, consequenter illius interdicitur desiderium. Igitur cum hic vniuersim omnes actus illiciti prohibeantur venerei tanquam ex sua natura mali; consequens est, fornicationem (simplicem etiam) & omnes illius species vetari. Omnia presso quidam stylo, ut materia postulat una & altera Sectio recenset.

SECTIO PRIM A.

De Sexto, ac nono Decalogi Præcepto Réceptiores sine pugna Sententiæ.

CAPVT I.

De Luxuria in communi.

I
Quid Luxu-
ria.

LUXURIA est Vitium oppositum castitati per excessum, & versatur circa delectabilia secundum tactum in re venerea. Est inquam vitium castitati oppositum, quia summo nomen luxuriæ strictè, ac propriè pro excessu in re venerea: non generatim pro quolibet in visu rerum pertinentium ad corporis cultum

excessu; quo pacto Tulli. l. i. offe. dicit, esse turpe luxuria diffuere, delicate, ac molliuè viuere. Quia luxuriosus dicitur quasi luxatus & solutus in voluptates: venereæ enim voluptates maxime hominem solvunt; ideo circa venereas voluptates præcipue Luxuria consideratur. D. Tho. 2. 2. q. 153. ex Isidoro, & omnes ibi.

Luxuria est ex suo genere mortale. Quia est peruersus excessus circa rem maximè, aliqui necessariam ad bonum commune, si usurpetur iuxta rationem, nempe circa generationem humani generis. Erit ergo inordinatio in re graui & ideo grane peccatū. Neq; obstat, quod semen videatur aliquid superfluum alimenti, ac propterea arguatur non esse peccatum illud exerere

Est ex suo
genere mor-
tale.

exerere sicut alias superfluitates; est enim alimentum, quo virtus generativa indiget: ideoque debet taliter exeri, qualiter corpus est ad finem, ob quem est institutum. Nec est homini concessa potestas suorum membrorum ad libitum, sed secundum præscriptum rationis. D. Tho. 2. 2. q. 153. a. 3. ad 1. & 2. Caiet. ibi. Lessi. l. 4. c. 23. dub. 5.

³ Est vnum ex vitiis Capitalibus. Quia ex Luxuria tanquam è radice multa alia prodeunt. Siue quia ex affectu venereæ delectationis homo multa alia perpetrat vitia, siue quia permittit se in alia incidere. Annumerantur autem octo. Cacitas scilicet mentis, inconsideratio, Præcipitatio, Inconstantia, Amor sui, Odium Dei, affectus præsentis sæculi, Horror, vel desperatio futuri. D. Tho. 2. 2. q. 153. a. 5. ad 4. Lessi. l. 4. c. 1. n. 42. Quæ quidem ex D. Isidoro quatuor alia externa adicit, nempe Turpilium, Scurrile, Ludicrum, & stultiloquium.

⁴ Luxuriæ quidem exitiales effectus. Hæc enim vitium pervertit omnem hominis prudentiam. Quia actus ad prudentiam pertinentes sunt boni spiritualis consideratio, apta consultatio de medijs, examen, & iudicium de modis ac medijs occurrentibus, & imperium, quo ratio dat operam, vt mandentur executioni. Hi autem actus tolluntur per vitia opposita prudentiæ ex Luxuria, nempe cacitate mentis, inconsideratione, præcipitatione, & inconstantia. Pernitit intentionem voluntatis, eam trahendo ad carnis delectationem, ita vt non modo inordinatè amet, verum etiam sensum in iis finem vltimum quodammodo collocet, omnes suas cogitationes ed referendo. Hinc odium Dei sequitur, qui huiusmodi voluptates graviter ponit, amor huius sæculi, vt iis perpetuo inhæreant, & futuri horror, in quo iis privati gravissimas sunt penas subituri. Lessi. l. 4. c. 23. Filliuc. tr. 30. n. 30. & 31.

⁵ Communiter sex species Luxuriæ assignantur, Fornicatio simplex, Adulterium, Incestus, Stuprum, Raptus, Vitium contra naturam. Quibus additur Sacrilegium, & Impudicitia. Ratio numeri variè assignatur, hanc ferè accommodatorem elegi: Actus præcipuus venereus seminatio est, in eo autem duobus modis contingit inordinatio: vno quo ad substantiam quodammodo, vel quia non fit cum persona legitima: vel quia non fit in organo naturali. Altero quoad modum, vel alias circumstantias. Profectò species hæc sumuntur iuxta primam inordinationem. Nam si inter personas non colligatas coniugio geratur erit *simplex fornicatio*. Si cum persona alteri iuncta, erit *Adulterium*. Si cum persona nimis propinqua, erit *Incestus*. Si cum persona sub patria potestate, erit *stuprum*. Si illa non consentit, erit *Raptus*. Si organum naturale non servetur, erit *Vitium contra naturam*. Cæterum iuxta secundam inordinationem sumuntur quedam species accidentales: vt cum inter coniuges debitus modus in congressu non servatur, aut debita moderatio, de quibus Volum. 4. plura expressi. Dixi addi *Sacrilegium*, & *Impudicitiam*. Illud enim referri potest ad adulterium, quia personæ sacræ spirituale cum Deo contrahunt matrimonium. Impudicitia vero refertur ad illam speciem, ad quam disponit ex se: vt si fiat cum vxore alterius ad adulterium: si cum consanguinea, ad

incestum &c. Filliuc. tr. 30. a. m. 32. & omnes communiter.

CAPVT II.

De Fornicatione Simplici.

⁶ **F**ORNICATIO simplex est concubitus soluti cum soluta. Nominè *soluti* intelligo virum, qui nec coniux est, nec consanguineus, nec affinis, nec voto castitatis illigatur: nomine autem *soluta* feminam similiter se habentem intelligo. D. Tho. 2. 2. q. 154. a. 1. & omnes.

⁷ Simplex fornicatio, & pro tali eam sufficere confiteri, si cognoscat Christianus gentilem, vel Iudæam, vel hæreticam, quando hi sunt soluti: dummodo absint subuersionis periculum, scandalum infirmorum, & contemptus legis, vel nisi sit casus ab Episcopo reueruatus. Quia talis copula habet solummodo circumstantiam aggravantem, quæ necessitatio aperienda non est. Sylui. 2. 2. q. 154. c. 2. Filliuc. tr. 30. n. 52. Simplex etiam est fornicatio soluti cum vidua, serui cum sua domina, aut domini cum ancilla, tutoris cum pupilla, vel curatoris cum minore. Omnes.

⁸ Coitus cum cognata spirituali in eo gradu in quo hæc cognatio matrimonium dirimit, est circumstantia Luxuriæ specie diuersa, necessario fatenda: & hæc fornicatio ab aliquibus spiritualis incestus vocatur. Concubitus cum cognatis legalibus addit malitiam speciemque necessario in confessione aperiendam, ad incestumque reducitur. Si quis accessum habeat cum consanguinea in primo gradu sponsæ propriæ de futuro contra publicæ honestatis impedimentum dirimens in eo gradu matrimonium, reditue patat incestum: unde talis circumstantia debet in confessione manifestari. Qui rem habet cum qua nequit matrimonium contrahere ob consanguinitatis, aut affinitatis impedimentum, incestum committit specie diuersa à simplici fornicatione in confessione explicandum. Coitus cum impotenti impotentia, vt est frigidi, vel eunuchi diuersæ speciei continet circumstantiam necessario fatendam. Vnde huiusmodi coitus ad peccatum contra naturam reducitur. Quia ratio prohibitionis matrimonij inter hos nempe impotentia generandi, & frustratio finis, ad quem natura coitum destinavit, militat etiam in illicita copula. Quando inhabilitas ad matrimonium non est inducta ob peculiarem inordinationem in copula, sed ob aliam causam, scilicet, ob crimen, ignorantiam, metum, est simplex fornicatio: v. gr. cum est impedimentum criminis, vel metus, vel erroris personæ, aut conditionis seruilis, vel raptus. Vnde in tali casu non est circumstantia in confessione detegenda. Variatur fornicationis species, si quis post votum simplex, vel solemne castitatis, ant ordinem Sacrum, aut cum sit coniugatus, fornicetur: in tribus enim primis casibus erit sacrilegium, in ultimo autem adulterium. Sanch. de matr. l. 7. d. 5. n. 7.

ELSCOBAT
Theol. Mor.
Tom. III. IV
E. IV.